

Milli Kitabxana beynəlxalq əlaqələrini genişləndirir

Müsahibimiz M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru professor Kərim Tahirovdur

—Son illərdə Milli Kitabxananın beynəlxalq əlaqələri xeyli genişlənmişdir. Bundan bütövlükde Azərbaycan həqiqətlərinin, uğurlarımızın dünya məqyasında təbliğində necə istifadə edirsiniz?

—2015-ci ildə Milli Kitabxananın beynəlxalq əlaqələri xeyli genişlənmişdir. Kitabxanamız artıq dünyanın 34 ölkəsinin milli kitabxanaları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığı dair memorandum imzalamışdır və onlar müvəffeqiyətə icra olunur. Ötən il ərzində beynəlxalq kitab mübadiləsi yolu ilə Milli Kitabxanaya xarici ölkə kitabxanalarından 2051 nüsxə yeni ədəbiyyat daxil olmuş, xarici ölkələrin milli kitabxanalarına isə 2657 nüsxə ədəbiyyat göndərilmişdir. Ölkədaxili Ehtiyat-mübadilə fonduna keçən ildə 27 626 nüsxə kitab daxil olmuş və il ərzində müxtəlif təşkilatlara, region kitabxanalarına, beynəlxalq kitab sərgilərinə Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliliklərinə və b. təşkilatlara 18 036 nüsxə kitab verilmişdir.

Milli Kitabxananın yerine yetirdiyi ən vacib missiyalardan biri de Azərbaycan həqiqətlərinin ölkə xaricində daha geniş təbliğində fəal iştirak etməkdən ibarətdir. Hər il Milli Kitabxana Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə birgə 10-dan artıq beynəlxalq kitab sərgisində — Frankfurt, London, Tehran, İstanbul, Turin, Moskva, Praqa, Qahirə, Budapest və s. kitab sərgilərində Azərbaycana dair zəngin ekspozisiyalarla iştirak etmişdir. Dünyanın 60-dan artıq milli kitabxanasına, səfirliliklərə, universitetlərə və digər təşkilatlara hər il 7 min nüsxədən artıq Azərbaycanın tarixinə, mədəniyyətinə, iqtisadiyyatına, daxili və xarici siyasetinə, Dağlıq Qarabağ məsələsinə və s. dair müxtəlif kitablardır.

Milli Kitabxananın fəaliyyətində ölkə daxilində və xarici ölkələrdə beynəlxalq tədbirlərin — kitab sərgilərinin və beynəlxalq konfransların keçirilməsi də ənənə halını almışdır. 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamına əsasən 22-ci Milli Kitabxana na-

90 illik yubileyi ilə əlaqədar TÜRKSOY beynəlxalq təşkilatı ilə birlikdə türkçilli ölkələrin nümayəndələrinin iştiraki ilə yubileye həsr olunmuş elmi konfrans və B.Vahabzadənin 15 şeirinin 6 türkçilli ölkənin dilində TÜRKSOY tərəfindən nəşr olunmuş "Türk dillərində Bəxtiyar Vahabzadənin 90 şeiri" kitabı və Milli Kitabxana tərəfindən tərtib edilmiş "Bəxtiyar Vahabzadə" bibliografiyasının və Elektron məlumat bazasının təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Dekabr ayının 9-da isə Türkiyənin Ankara şəhərində TÜRKSOY təşkilatının iqtamətgahında Azərbaycanın Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin anadan olmasının 90 illik yubileyi münasibətə Milli Kitabxananın fondlarında mühafizə olunan kitablardan ibarət kitab sergisi və Beynəlxalq Elmi Konfrans keçirilmişdir. Bu tədbirdə TÜRKSOY-un, Azərbaycanın Ankaradakı sefirliyi, Türkiyə Milli Kitabxanasının əməkdaşları, Qazaxistandan və Qırğızistandan nümayəndələr, Azərbaycan Milli Kitabxanasının rəhbərliyi, Amasya Universitetinin və Türk Dünyası Yazarlar Birliyinin nümayəndəleri iştirak etmişlər. Dekabrın 10-da həmin konfrans və Milli Kitabxananın kitab sərgisi Ankarakı B.Vahabzadə adına orta məktəbdə de keçirilmişdir. Tədbirin sonunda Milli Kitabxana tərəfindən həmin orta məktəbin kitabxanasına 100 nüsxə kitab, B.Vahabzadənin portreti, Azərbaycanın bayraqları və digər hədiyyələr təqdim olunmuşdur.

Hazırda Azərbaycan Milli Kitabxanası tərəfindən xarici ölkə milli kitabxanalarında Azərbaycana dair guşələrin və bu guşələrdə Milli Kitabxananın virtual oxu zallarının yaradılması istiqamətində işlər görürlər. Ötən ilin sonlarında Türkiyə, Rusiya Federasiyası, Qırğızistandan və Qazaxistandan Milli kitabxanaları ilə bu barədə razılıq əldə olunmuşdur. Xarici milli kitabxanalarда Azərbaycan guşələrinin yaradılması və virtual oxu zallarının təşkili işlərinə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Azərbaycan həqiqətlərinin, reallıqlarının, uğurlu iqtisadi quruculuq işlərinə iştirak etmişdir. Dünyanın 60-dan artıq milli kitabxanasına, səfirliliklərə, universitetlərə və digər təşkilatlara hər il 7 min nüsxədən artıq Azərbaycanın tarixinə, mədəniyyətinə, iqtisadiyyatına, daxili və xarici siyasetinə, Dağlıq Qarabağ məsələsinə və s. dair müxtəlif kitablardır.

Milli Kitabxananın fəaliyyətində ölkə daxilində və xarici ölkələrdə beynəlxalq tədbirlərin — kitab sərgilərinin və beynəlxalq konfransların keçirilməsi də ənənə halını almışdır. 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamına əsasən bilirik ki, son günlerde yeni bir layihəyə imza atmışınız. Xahiş edirik, hər hərəkətə qarşıyalma-

"Qarabağın maralı" mahniları körfey sənətkarlarının ifasında "Mp-3" formatında verilmişdir. Mənə elə gəlir ki, bu layihə Azərbaycan xalq musiqisinin, bəstəkar musiqisinin, klassik musiqimizin, müasir bəstəkarların əsərlərinin təbliğində mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu istiqamətə işlər uğurla davam etdirilir və Müəllif Hüquqları Agentliyi ilə birlikdə növbəti 25 Azərbaycan bəstəkarının əsərlərinin siyahısı üzərində işlər gedir. Ümumilikdə bugündə İMSLP saytında 35 Azərbaycan bəstəkarının 300-dek musiqi əsərlərinin notları, 50-dən artıq xalq mahnılarının not 2 və səs yazıları yerləşdirilmişdir.

—Az önce mətbuatda yer alan "Musiqi Kitabxanası" saytınız haqqında da məlumat verməyiniz xahiş edirim.

—Martin 4-də Milli Kitabxananın əməkdaşları tərəfindən hazırlanmış "Musiqi Kitabxanası" saytımızda respublikamızın musiqi ictimaiyyətinə təqdim etdik. Bu sayt 4

sıqi materialları ilə zənginləşdiriləməsi işləri davam etdirilir.

—Milli Kitabxananın əsas vəzifələrindən biri de milli mətbuatımızın və kitabiyatımızın arxiv fondunun yaradılmasıdır. Bu istiqamətə hansı işlər görülür?

—Azərbaycan Milli Kitabxanasının əsas vəzifəsi milli mətbuatımızın və kitabiyatımızın arxiv fondunu yaradaraq gələcək nəsillərə çatdırmaqdandır. Bu məqsədə kitabxanada "Azərbaycan ədəbiyyatının arxiv şöbəsi" fəaliyyət göstərir və respublikə ərazisində dərc olunan və kitabxanaya daxil olan bütün çap məhsullarından bir nüsxə həmin fonda daxil edilərək gələcək nəsillərə çatdırılmaq üçün mühafizə olunur. Lakin respublikamızın nəşriyyatları, qəzet və jurnal redaksiyaları tərəfindən "Kitabxana işi haqqında" və "Nəşriyyat işi haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının müvafiq maddələrinə əsasən pulsuz məcburi nüsxələrinin Milli Kitabxanaya göndərilməməsi səbəbindən kitab

həvale olunmuşdur. Hazırda nazirlikdə müvafiq normativ sənəd hazırlanır və təzliklə monitorinq qrupu işə başlayacaqdır.

Fürsətən istifadə edərək bu Qanun layihəsinə qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə göndərməkə və müvafiq qanunu imzalamalıqla milli-mənəvi dəyərlərimizin mühafizəsinə-millî mətbuatımızın və kitabiyatımızın arxiv fondunun yaradılmasına verdiyi töhfəyə görə cənab Prezidentimizə bütün kitabxanaçılar adından və çoxminli oxucularımız, tədqiqatçılar və alimlər adından derin təşəkkürümüzü bildiririk.

Milli Kitabxana mütəmadi olaraq yaradığı arxiv fondunun məzmununu oxucular, tədqiqatçılar və alimlər üçün açmaq məqsədilə onların repertuarını və cari bülletenlərini nəşr edir. Ötən ilin əvvəlində ölkə kitabiyatının tam repertuarı olan "Azərbaycan kitabi" 10-cildlik fundamental məlumat kitabının 3-cü cildi çap olunaraq oxucuların istifadəsinə verilmişdir və hazırda 4-cü cild çapa hazırlanır. Bundan başqa ötən il arxiv fonduna daxil olan ədəbiyyatın cari göstəricisinin 4 buraxılışı və "Birillik Azərbaycan Kitabiyatı"nın 2 buraxılışı nəşr olunmuşdur.

Mən bir daha sizin qəzetin sehi-fəsində bütün nəşriyyat və poliqrafiya müəssisələrinin direktorlarına, qəzet və jurnal redaktorlarına müraciət edərək nəşr məhsullarından pulsuz məcburi nüsxələri Milli Kitabxanaya göndərməyə dəvət edirəm. Bu, bizim vətəndaşlıq borcumuzdur.

—Kərim müəllim, 2016-ci il "Multikulturalizm ili" elan olunmuşdur. Bu istiqamətə ne işlər görülür?

—Artıq fevral ayının 4-də Milli Kitabxanada cənab nazirimiz Əbülfəs Qarayevin iştirak ilə mədəniyyət müəssisələri üçün "Multikulturalizm ili"ne start verilmişdir. Həmin gün "Multikulturalizm Azərbaycanın həyat tərzidir" mövzusunda geniş bir kitab sərgisinin, eyni adla bütün il boyu daimi fəaliyyət göstərəcək guşənin və oxuzalının açılışı olmuşdur. Kitabxanamız multikulturalizm mövzusunda daxil olan yeni kitablar dərhal həmin zala verilir və oxucularımız bir gün də gözləmədən müvafiq ədəbiyyatardan istifadə edə bilirlər. Bu guşədə mütəmadi olaraq görkəmli ziyyələrlə, yazıçı və şairlərə görüşlər keçirilir, müvafiq mövzuya dair yeni kitabların təqdimatları təşkil olunur, bibliografik icməllər aparılır.

Men özüm də Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin nəzdindəki Mədəniyyət Komissiyasının sədr müaviniyəm və həmin komissiyanın tədbirlər planına müvafiq olaraq bu günlərdə Milli Kitabxanada Multikulturalizm Mərkəzinin müvafiq sərəncamı ilə bu işə nəzərat Azərbaycan Respublikasının sədri, akademik Kamal Abdullaevin rəhbərliyində, mühüm əhəmiyyətli qaynaqları" kitabının təqdimatında təqdimatçılarla görüşülmüşdür. Bakı şəhərində fəaliyyət göstərənlərin iştirak ilə keçirilən bu tədbirdə kitabxanalara multikulturalizm ilə ilə əlaqədar görülməsi vacib olan işlərdən danışılmış, onlara müvafiq mövzü üzrə ədəbiyyatlar, Milli Kitabxananın tərtib etdiyi "Multikulturalizm Azərbaycanın həyat tərzidir" mövzusunda metodik vəsait paylanmış və metodik tövsiyələr verilmişdir. Bakı şəhərinin, digər şəhərlər və rayonlalarımızın mərkəzi kitabxanalarında multikulturalizm mövzusunda dəyirmi masaların, elmi və oxucu konfranslarının, kitab təqdimatlarının, yazıçı və şairlərə görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

—Kitabxana işinə dair hazırlıq qanunvericilik aktları sizi və diğər kitabxanaları qane edir?

—Yerində verilmiş suadır. Bu gün qüvvədə olan "Kitabxana işi haqqında" qanunlar ötən əsrin 90-ci illərində, müstəqilliyimizin ilk illərində hazırlanmışdır. Həm dövr üçün çox yaxşı idi. Bu gün isə tamamilə yeni bir informasiyalasdırılmış cəmiyyətdə yaşayıraq, tələblər tamamilə dəyişmişdir, vəzifələr tamamilə yeniləşmişdir, müsər kitabxanaların fealiyyətinə o zamanlar heç adını eşitmədiyimiz internet, elektron kataloq, elektron kitabxana, lokal şəbəkə, elektron-məlumat bazaları, saytlar, elektron kitab və s. kimi terminlər və anlayışlar daxil olmuşdur və geniş istifadə olunmuşdur.

Başqa bir sadə misal getirim: 90-ci illərdə sovet rejimindən yeni qurtulmuşduq və bəzi məsələlərdə o stereotiplərdən ayrıla bilmirdik və bu eyforiyaya uyaraq "Kitabxana işi haqqında" qanunda belə bir maddə yazmışdı ki, ölkə ərazisində dərc olunan bütün çap məhsullarından pulsuz məcburi nüsxələr göndərilməlidir, bu da cəmi 27-29 nüsxə edir ki, hazırda bunu hər hansı bir nəşriyyatdan almaq qeyri-real görünür. Nəticədə isə qanunun müvafiq maddəsinə riayət olunmur və bütövlükdə nəşr materiallarının arxiv fondu yaradılmır. Halbuki bu nüsxələrin sayı minimuma endirilərsə, hamı onu məmənuniyyətə verir və sanksiyaların tətbiqinə də ehtiyac qalmaz. "Kitabxana işi haqqında" qanunda ölkə çap meh-sullarının arxiv fondu, kitab statistikası, avtomatlaşdırılmış kitabxana sistemləri barədə heç bir kəlmə də yoxdur. "Müəllif Hüquqları və əlaqə hüquqları haqqında" qanun da kitabxanaların işinə ciddi əngel töredi.

Mənim zənnimcə, bu qanunlara yenidən baxılmalıdır və onlar müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Mənim zənnimcə, bu qanunlara yenidən baxılmalıdır və onlar müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Müsahibəni apardı: T. M. Mamedova

və metbuat materiallarının arxiv fondu tam şəkildə yaradıla bilmir. Buna görə de 2015-ci ildə Milli Kitabxana Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə birlikdə Milli Məclis, Nazirliyə Kabinet, Prezident Administrasiyası qarşısında məsələ qaldıraraq "Kitabxana işi haqqında" qanunun müvafiq maddəsinin tələblərini pozan nəşriyyatlara, qəzet və jurnal redaksiyalarına qarşı sanksiyaların tətbiq olunması barədə təklif vermişdir.

Nəticədə 20 oktyabr 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən müvafiq Qanun imzalanmışdır. Bu qanunla "Inzibati Xətaclar Məcəlləsi"ne yeni maddə eləvə edilmişdir və həmin məcəllənin 392-ci maddəsinə müvafiq olaraq "Kitabxana işi haqqında" və "Nəşriyyat işi haqqında" qanunların müvafiq maddəsinə riayət olunmur və bütövlükdə nəşr materiallarının arxiv fondu yaradılmır. Halbuki bu nüsxələrin sayı minimuma endirilərsə, hamı onu məmənuniyyətə verir və sanksiyaların tətbiqinə də ehtiyac qalmaz. "Kitabxana işi haqqında" qanunda ölkə çap meh-sullarının arxiv fondu, kitab statistikası, avtomatlaşdırılmış kitabxana sistemləri barədə heç bir kəlmə də yoxdur. "Müəllif Hüquqları və əlaqə hüquqları haqqında" qanun da kitabxanaların işinə ciddi əngel töredi.

Mənim zənnimcə, bu qanunlara yenidən baxılmalıdır və onlar müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Müsahibəni apardı: T. M. Mamedova